

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

קבר א מיי פ"ג מהל' גולה ואבידה ה' יח סגנו עשין עד טושי"ע ח"מ סי' רסו סעיף כה: קבר ב מיי שם ה' יג טושי"ע שם סעיף כ:

קבר ג מיי שם ה' יא טושי"ע שם סעיף יח:

קבר ד ה מיי שם ה' יב טושי"ע שם סעיף יט:

קבר ו מיי שם פ"ה טושי"ע ח"מ סי' רסג סעיף א:

קבר ז ח מיי שם פ"ג ה' יד סגנו שם טושי"ע ח"מ סי' רסו סעיף כה [נד אלכס כחן ובהלכות תפילין דף פה].

קל ט מיי פ"ה מהל' שטרות הלכה ד טושי"ע ח"מ סי' שגג:

קלא י מיי פ"ו מהל' שאלה ופקדון ה' ד ופ"ג מהלכות אבידה הלכה יג סגנו עשין עד פח טושי"ע ח"מ סי' רנז סעיף כ:

קלב כ מיי פ"ה מהל' שטרות הלכה ד סגנו עשין עד טושי"ע ח"מ סי' שגג:

קלג ל מיי שם סגנו שם טושי"ע ח"מ סי' שז סעיף ד:

קלד מ מיי פ"ו מהל' שאלה ופקדון הלכה ד סגנו עשין עד פח טושי"ע ח"מ סי' רנז סעיף כ:

קלה נ ס ע מיי פ"ג מהל' גולה ואבידה הלכה יא ופ"ו מהלכות שאלה ופקדון ה' ד סגנו עשין עד טושי"ע ח"מ סי' רסו סעיף יח ופ"ו רנז סעיף כה:

לעזי רש"י

אוז"ר וארש"ר. [שחוק (כאן כלי בית של מתבת).]

רבינו הנגאל

אמר ר' יהודה אמר שמואל הלכה כר"ס והני מילי דמי אבידה כגון שצא אבידה ומטפל בה הזמן שאמרו חכמים ואחר כך מוכרה בב"ד והואיל וזרחה בה שרו ליה לאישתמושי בהו והשכר לצעמו אבל מצא צורו ובתוכו מעות לא שרו ליה לאישתמושי בהו וכן וז"ל רימ"א דהו מופקדין גביה לא שרו ליה רבנן לאישתמושי בהו מההוא מעשה דרחבה דפריש בשמעתא דא וכבר פירשנוהו בפ' הכנס צאן לדיד ביאור יפה וכן כרב יוסף קיימא לן בהא דאמר שומר אבידה כשומר שכר הוא: **מתני'** מצא ספרים קורא בהן אחד לל' יום וכו'. אמר שמואל המוצא תפילין שם דמיתן ומניחן מאי טעמא דהא בבי בר שכיחי תפילין ואם אתו מרייהו ואמרי תפילין בעינא זבני ויהי ליה אבל ספרים גוללן ומניחן אצלו עד שיבא בעליהן ויחננו סימנים וקחום. ת"י השואל ספר תורה מחבירו לא ישאלנו לאחרים. ומקשי' מאי אריא ספר תורה אפי' כל מילי נמי דהא אמר ר' שמעון בר לקיש פרק כל גט שנכתב הלכה ואם אמר לו טול לי ממנה חפץ פלוני לא ישלחנו ביד אחר כאן שנה דאין השואל רשאי להשאיל ולא השוכר רשאי להשכיר כיון דכל מתניתא

בובובית לבנה

ואת"מ והא אמרינן פרק עגלה ערופה (סוטה דף מח:) למשחרב בית המקדש בטלה זכוכית לצנה וי"ל דלא בטלה לגמרי קאמר אלא דלא שכיחא דהא רב הונא תבר זכוכית חיוורתא צחופת צנו פ' ט אין עומדין (ברכות דף לא. ע"ש):

בדמי אבידה הואיל וטרח בה

אבל מעות אבידה דלא טרח בהו לא והני כמעות אבידה דמו א"ל זיל לא שבקו לי דאשרי לך: **מתני'** ימצא ספרים קורא בהן אחד לשלשים יום ואם אינו יודע לקרות גוללן אבל לא ילמוד בהן בתחלה ולא יקרא אחר עמו ימצא כסות מנערה אחד לשלשים יום וישוטחה לצרכה אבל לא לכבודו יכלי כסף וכלי נחושת משתמש בהן לצרכן אבל לא לשחקן יכלי זהב וכלי זכוכית לא יגע בהן עד שיבא אליהו ימצא שק או קופה וכל דבר שאין דרכו ליטול הרי זה לא יטול: **גמ'** אמר שמואל ימוצא תפילין בשוק שם דמיהן ומניחן לאלתר מתיב רבינא מצא ספרים קורא בהן אחד לשלשים יום ואם אינו יודע לקרות גוללן גוללן אין שם דמיהן ומניחן לא אמר אביי תפילין בי בר חבו משכח שכיחי ספרים לא שכיחי ת"ר השואל ספר תורה מחבירו הרי זה לא ישאלנו לאחר פותחו וקורא בו ובלבד שלא ילמוד בו בתחלה ולא יקרא אחר עמו וכן המפקיד ס"ת אצל חבירו גוללו כל שנים עשר חדש פותחו וקורא בו אם בשבילו פתחו אסור סומכוס ואמר בחדש שלשים יום בישן שנים עשר חדש ר"א בן יעקב ואמר אחד זה ואחד זה שנים עשר חדש: אמר מר השואל ספר תורה מחבירו הרי זה לא ישאלנו לאחר מאי אריא ס"ת אפי' כל מילי נמי דאמר ר"ש בן לקיש כאן שנה רבי יאין השואל רשאי להשאיל ויין השוכר רשאי להשכיר ס"ת איצטריכא ליה מהו דתימא יניחא ליה לאיניש דתייעביד מצוה בממוניה קמ"ל פותחו וקורא בו פשיטא ואלא למאי שיייליה מיניה סיפא איצטריכא ליה ובלבד שלא ילמוד בו בתחלה וכן המפקיד ס"ת אצל חבירו גוללו כל שנים עשר חדש פותחו וקורא בו מאי עבידתיה גביה ותו אם בשבילו פתחו אסור הא אמרת פותחו וקורא בו הכי קאמר יאם כשהוא גוללו פותחו וקורא בו מותר אם בשבילו פתחו אסור סומכוס ואמר בחדש שלשים יום בישן שנים עשר חדש ר"א בן יעקב ואמר אחד זה ואחד זה שנים עשר חדש ר"א בן יעקב אלא אימא ר' אליעזר בן יעקב ואמר אחד זה ואחד זה שלשים יום: אבל לא ילמוד בו בתחלה ולא יקרא אחר עמו: ורמינהו לא יקרא פרשה וישנה ולא יקרא בו פרשה ויתרגם ולא יפתח בו יותר מוג' דפין ולא יקראו בו שלשה בני אדם בכרך אחד הא שנים קורין אמר אביי לא קשיא כאן בענין אחד כאן בשני ענינים: מצא כסות מנערה אחד לשלשים יום: למימרא דניעור מעלי לה והאמר רבי יוחנן מי שיש לו גרדי אומן בתוך ביתו ינער כסותו בכל יום אמרי בכל יום קשי לה אחד לשלשים יום מעלי לה איבעית אימא לא קשיא יאה בחד והא בתרי איבעית אימא לא קשיא יאה בחד והא בחוטרא איבעית אימא לא קשיא יאה ברעמרא הא בדכיתנא יא"ר יוחנן כסא דחרשין ולא כסא דפושרין ולא אמרן אלא בכלי מתכות אבל בכלי חרש לית לן בה ובכלי מתכות ולא אמרן אלא דלא צויין אבל דצויין לית לן בה ולא אמרן אלא דלא שדא ביה ציביא אבל שדא ביה ציביא לית לן בה: וא"ר יוחנן מי שהניח לו אביו מעות הרבה ורוצה לאבדן ילבש בגדי פשתן וישתמש בכלי זכוכית וישכור פועלים ואל ישב עמהן וישכור פועלים ואל ישב עמהן תרגומא

כדרכה דאמר רבה

נגנבו בלסמים מוזיין אבדו שמבעה ספינתו בים אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' טרפון ביד רחבה הוה ליה הנהו וזו דיתמי אתא לקמיה דרב יוסף אמר ליה מהו לאשתמושי בגוייהו א"ל הכי אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' טרפון א"ל אביי ולאן אתמר עלה א"ר חלבו אמר רב הונא לא שנו אלא

בדמי אבידה דלא טרח בהו

לא והני כמעות אבידה דמו א"ל זיל לא שבקו לי דאשרי לך: **מתני'** ימצא ספרים קורא בהן אחד לשלשים יום ואם אינו יודע לקרות גוללן אבל לא ילמוד בהן בתחלה ולא יקרא אחר עמו ימצא כסות מנערה אחד לשלשים יום וישוטחה לצרכה אבל לא לכבודו יכלי כסף וכלי נחושת משתמש בהן לצרכן אבל לא לשחקן יכלי זהב וכלי זכוכית לא יגע בהן עד שיבא אליהו ימצא שק או קופה וכל דבר שאין דרכו ליטול הרי זה לא יטול: **גמ'** אמר שמואל ימוצא תפילין בשוק שם דמיהן ומניחן לאלתר מתיב רבינא מצא ספרים קורא בהן אחד לשלשים יום ואם אינו יודע לקרות גוללן גוללן אין שם דמיהן ומניחן לא אמר אביי תפילין בי בר חבו משכח שכיחי ספרים לא שכיחי ת"ר השואל ספר תורה מחבירו הרי זה לא ישאלנו לאחר פותחו וקורא בו ובלבד שלא ילמוד בו בתחלה ולא יקרא אחר עמו וכן המפקיד ס"ת אצל חבירו גוללו כל שנים עשר חדש פותחו וקורא בו אם בשבילו פתחו אסור סומכוס ואמר בחדש שלשים יום בישן שנים עשר חדש ר"א בן יעקב ואמר אחד זה ואחד זה שנים עשר חדש: אמר מר השואל ספר תורה מחבירו הרי זה לא ישאלנו לאחר מאי אריא ס"ת אפי' כל מילי נמי דאמר ר"ש בן לקיש כאן שנה רבי יאין השואל רשאי להשאיל ויין השוכר רשאי להשכיר ס"ת איצטריכא ליה מהו דתימא יניחא ליה לאיניש דתייעביד מצוה בממוניה קמ"ל פותחו וקורא בו פשיטא ואלא למאי שיייליה מיניה סיפא איצטריכא ליה ובלבד שלא ילמוד בו בתחלה וכן המפקיד ס"ת אצל חבירו גוללו כל שנים עשר חדש פותחו וקורא בו מאי עבידתיה גביה ותו אם בשבילו פתחו אסור הא אמרת פותחו וקורא בו הכי קאמר יאם כשהוא גוללו פותחו וקורא בו מותר אם בשבילו פתחו אסור סומכוס ואמר בחדש שלשים יום בישן שנים עשר חדש ר"א בן יעקב ואמר אחד זה ואחד זה שנים עשר חדש ר"א בן יעקב אלא אימא ר' אליעזר בן יעקב ואמר אחד זה ואחד זה שלשים יום: אבל לא ילמוד בו בתחלה ולא יקרא אחר עמו: ורמינהו לא יקרא פרשה וישנה ולא יקראו בו שלשה בני אדם בכרך אחד הא שנים קורין אמר אביי לא קשיא כאן בענין אחד כאן בשני ענינים: מצא כסות מנערה אחד לשלשים יום: למימרא דניעור מעלי לה והאמר רבי יוחנן מי שיש לו גרדי אומן בתוך ביתו ינער כסותו בכל יום אמרי בכל יום קשי לה אחד לשלשים יום מעלי לה איבעית אימא לא קשיא יאה בחד והא בתרי איבעית אימא לא קשיא יאה בחד והא בחוטרא איבעית אימא לא קשיא יאה ברעמרא הא בדכיתנא יא"ר יוחנן כסא דחרשין ולא כסא דפושרין ולא אמרן אלא בכלי מתכות אבל בכלי חרש לית לן בה ובכלי מתכות ולא אמרן אלא דלא צויין אבל דצויין לית לן בה ולא אמרן אלא דלא שדא ביה ציביא אבל שדא ביה ציביא לית לן בה: וא"ר יוחנן מי שהניח לו אביו מעות הרבה ורוצה לאבדן ילבש בגדי פשתן וישתמש בכלי זכוכית וישכור פועלים ואל ישב עמהן וישכור פועלים ואל ישב עמהן תרגומא

כדרכה צפרק הזהב (לקמן דף נח.) גבי צני העיר ששלחו את שקליהן: **בדמי אבידה**. שמכרה לאחר שנטפל זה כמו שאמרו חכמים: **אצל מעות אבידה**. כגון שמתא מצעות זכיס או שלש מטצעות עשוין כמגדלין: **מתני'** אחס לשלשים יום. שמתעפסין כשהוא מלפוחתן וכל ספרים שלהן היו עשוין (ג) צנליון: **גוללן**. מתחילתן לסופן שיכנס בהן האויר: **בשלה**. מה שלא למד מפני שצריך להשהותו לפניו: **ולא יקרא אחר עמו**. לפי שזה מושך אללו וזה מושך אללו ונקרע: **שועטה לצרכה**. לשלוט בה אויר שלא תכלה ולא תאכלנה עש: **לצרכן**. שמתעפסים צקרקע שצריך לתמן צקרקע כדאמרינן לקמן(י) שזו היא שמירתן ולפיכך משתמש בהם לפרקים: **אצל לא לשחקן**. לא ישמש בהן זמן ארוך שישחקן אחי"ר צלע"ז: **לא יגע צפן**. זהב אינו מתעפס צארכן וזכוכית שמה ישצכ: **שאיין דרכו ליטול**. דבר שגנאי הוא לו שאדם חשוב הוא ואין דרכו ליטול קופה שלו להכניסה מן החוץ לצית שמור לא יטול ופטור מהשבת אבידה דילפינן מוהתעלמות: **גמ'** צי צר חנו. צבית פלוני העושה תפילין מציין לימכר ויחזור ויקנה מן הדמים: **גוללו**. בכל שנים עשר חדש פעם אחת: **אם נשצינו פסחו**. כולה מפרש לקמיה: **מאי אריא ספר**. שהוא נוח להתקלקל צטטטוט וקריעה: **כאן שנה רבי**. צמסקת גיטין (דף טו.) מן השולח גט צארכן ישראל הרי זה משלחו ציד אחר ואם אמר לו טול חפץ פלוני הימנה לא ישלחנו ציד אחר שאין רצונו שיהא פקדונו ציד אחר ולאמר ר"ל עלה כאן שנה רבי צמסנה זו למדנו רבי שסתם המשניות אין השואל כו' דצכולהו שייך למימר אין רצונו שיהא פקדונו ציד אחר: **מאי עבידתיה** גביה. קס"ד לזכרו קאמר ולא לצורך ספר תורה דהא לצורך ספר תורה תנא ליה גוללו כל שנים עשר חדש להכי פריקנן מאי עבידתיה דהאי גבי ספר תורה לקרות צו לצורך עלמו: **אם נשהוא גוללו**. להנאת ס"ת פתחו וקרא צו מותר: **חדש שלשים יום**. החדש ממחר להתעפס זה ה'שן: **אימא אחד זה ואחד זה שלשים יום**. ומתני' נמי דקמני קורא בהן אחת לשלשים יום ולא מפליג צין יאן לחדש ר"א צן יעקב היא: **בענין אחד**. [א] צפרשה אחת אין קורין: **בשני ענינים**. זה דצק זה וזה דצק זה קורין ללא חתי לשמוטי מהדדי: **מי שיש לו גרדי אומן צביתו**. שילרבו לו טליתות חדשות תמיד: **ינער כסותו בכל יום**. ולמדנו דרך ארץ דניעור קשה לה: **צחד**. צאדם אחד אין ינעורו קורעה: שנים האוחזין בשני ראשיה ומנערינן ממתחין אותה יותר מדאי וקשה לה: **דעמרא**. [ב] קשה לה שנמתחת ונקרעת: **כסא דחרשין**. נוח לשמות כוס של מכשפות מכוס של מים פושרין. ולידי דלאיי רב דמילי דרבי יוחנן צהלכות דרך ארץ נקט הני שמעתא: **אויז**. רומת: **ציביא**. כל דבר שנותנין לתוך המשקה או עשצים או מצלין או עקרי צשמים קרי ציביא: **ורואה לאבדן**. ללמדנו צא שלא ירגיל אדם צצק שהעושה

הגהות הב"ח

(א) גמ' בי רחבה הוה להו הנהו ופי' אתו לקמיה דרבי יוסף אמרו ליה ופי' אמר להו הכי אמר ר' יוסי דאשרי גורם ציד

מתפלס (שבועות ל). בר הבב (מגילה יח.). ניהא ליה לאיגש דתייעבד מצוה בממוניה. שאין חקר ציה כלס (בבברות נח. פכת"י).

כסא דחרשין ולא כסא דפושרין. טוב לשמות כוס של מכשפות ולא לשמות כוס של מים פושרין. ששנים הם

לנפ (חורין פח). צריץ. הרמית (סס). ציביא. ששני עשבים ותכלין (סס). מי שהניח לו אביו מעות. כלומר מי שלא טרח במנין וקל צעיו לצביו, וכו' איצור (סס). ילבש בגדי פשתן. שכן יקיים ולפי דרכינו למדנו שהעושה אלה מאכד ממנו ויחזר אדם מנס (סס). ככתנא רבינו יתא. יקב ביה (סס).

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה בענין אחד כו'. יצי וכן פי' ה"א"ש אצל הרמזים פי' להפך: [ב] שם ד"ה דעמרא קשה כו'. יצי אצל ד"ה רמזים ופי' פי' להפך:

מוסף רש"י

שאין דרכו ליטול. אם היה שלו הרי זה לא יטול. אינו מותר עליו צלף וכל המעטש שמתא והתעלמות. פעמים שאלה מתעלס (שבועות ל). בר הבב (מגילה יח.). ניהא ליה לאיגש דתייעבד מצוה בממוניה. שאין חקר ציה כלס (בבברות נח. פכת"י).

רבינו הנגאל

רשנא ר' חייא אמרי ר' לא שנאה ר' חייא מנין ליה וזו שניה במשנת ר' חייא ור' הושעיה הכי (ב) אין השואל רשאי להשאיל ולא השוכר להשכיר ולא להפקיד אצל אחר אלא אם נתנו בעלים רשות לפיכך הוצרך ריש לקיש לפרש שגם זה שנאה ר' ואסקה ואפי' ספר תורה דמצוה הוא לא ישאל. (ג) פתחו וקורא בו כדי לנעור אבל לא ילמד בו. וכן המפקיד

דנפיש

ס"ת אצל חבירו דינו כרין המוצא (א) מנערה אחד לל' יום. וסוגיא לנערה במאני דכיתנא קשי להו ובמאני דעמרא בתרי אינשי או בחוטרא או בכל יומא קשי להו. אבל חד גברא ביומא חדא לל' יום מעלי להו. אמר ר' יוחנן כסא דחרשין ולא כסא דפושרין פי' נוח לו לאדם לשמות כוס שיש בו מיני כשפיות כדמתרגמינן מכשפה. חרשא מלשות כוס מים פושרין

(א) לקמן מג. נח. (ב) שבועות ל. (ג) א. ומסקת ספרים פ"ה ה' טו. (ד) גיטין פט. (ה) [פסחים ד: צבורות יח: נח. (ו) חולין פד: (ז) [סס]. (ח) נגיד פשתן כ"ל. (ט) [דף מב.]. (י) [לקמן ל.]. (יא) שייך לרף ל. (יב) [וע"ע מוס' שבת כ: ד"ה חנו].

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה בענין אחד כו'. יצי וכן פי' ה"א"ש אצל הרמזים פי' להפך: [ב] שם ד"ה דעמרא קשה כו'. יצי אצל ד"ה רמזים ופי' פי' להפך:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה בענין אחד כו'. יצי וכן פי' ה"א"ש אצל הרמזים פי' להפך: [ב] שם ד"ה דעמרא קשה כו'. יצי אצל ד"ה רמזים ופי' פי' להפך:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה בענין אחד כו'. יצי וכן פי' ה"א"ש אצל הרמזים פי' להפך: [ב] שם ד"ה דעמרא קשה כו'. יצי אצל ד"ה רמזים ופי' פי' להפך:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה בענין אחד כו'. יצי וכן פי' ה"א"ש אצל הרמזים פי' להפך: [ב] שם ד"ה דעמרא קשה כו'. יצי אצל ד"ה רמזים ופי' פי' להפך:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה בענין אחד כו'. יצי וכן פי' ה"א"ש אצל הרמזים פי' להפך: [ב] שם ד"ה דעמרא קשה כו'. יצי אצל ד"ה רמזים ופי' פי' להפך:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה בענין אחד כו'. יצי וכן פי' ה"א"ש אצל הרמזים פי' להפך: [ב] שם ד"ה דעמרא קשה כו'. יצי אצל ד"ה רמזים ופי' פי' להפך:

(א) והוא כמסקתא דלמיתלן צריפ"ג. (ב) נראה דדיבור הוה שייך אמר דיבור וכן המפקיד ס"ת וקלי המפקיד ס"ת ודוק. (ג) נראה דל"ל [נמלל כסות].